

2020 yılı
güncellemeleriyle

KADIN HAKLARI

BOŞANMA DAVALARI
ÖZELİNDE

AVUKAT YASİN GİRĞİN

İÇİNDEKİLER

Önsöz,2

1982 Anayasası'ndan kaynaklanan haklar,6

Medeni Kanun'dan kaynaklanan haklar,7

6284 sayılı Yasa'dan kaynaklanan haklar,20

ÖNSÖZ

Aile içi şiddetle ilgili farkındalığın ortaya çıkması ve bu durumun mevcut suç kanunları ile önlenemeyecek özel düzenlemelere ihtiyaç duyulması 1998 yılında yürürlüğe giren 4320 sayılı Ailenin Korunması Hakkındaki Kanun'un yasalama ile sonuçlanmıştır.

Aile içinde yaşanan, çoğu zaman eşler dışında kimsenin görmediği, duymadığı şiddet olayları nedeniyle hem kadın hem de erkeğin zarar gördüğü artık saklanamaz bir gerçek olmuştu: *Kol kırılıp yen içinde kalmıyordu* artık.

4320 sayılı Kanun'un ilk hali ile şiddeti hiçbir şekilde önleyememesi nedeniyle 2007 yılında tüm maddeleri değiştirildi. Daha medeni, daha uygar bir kanun yapılmaya çalışıldı.

Bu yeni yasa ile birlikte kusurlu aile bireyi hakkında eve yaklaşmama, ev eşyalarına zarar vermeme ve hatta bir sağlık kuruluşuna müracaat ile tedavi olmasına kadar tedbirler Aile Mahkemesi hâkimi tarafından alınabiliyordu.

Ancak bu yasanın, aile bireylerini ve özellikle kadını şiddetten korumadığı günlük gazete ve televizyon yayınlarıyla ortadaydı.

2011 yılında Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan sözleşme İstanbul'da imzaya açıldı. Türkiye, Avrupa Konseyi üyesi ülkeler içinde bu **İstanbul Sözleşmesi'**ne ilk imzayı koyan ülke oldu. Avrupa Konseyi'nin hazırladığı bu sözleşmenin yürürlüğe girmesi ise 10 üye ülkenin imzasının 2014 yılında tamamlanabilmesi ile mümkün olabildi.

Buna karşın Türkiye, tüm Avrupa ülkelerine örnek olacak şekilde, 4320 sayılı Kanun'un yerine geçmek üzere, 8 Mart 2011'de İstanbul Sözleşmesi ile çizilen çerçeveye uygun olarak 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'u çıkardı. ile 4320 sayılı kanun yürürlükten kalkmış oldu.

Her ne kadar çalışmamızın başlığı "**Kadın Hakları**" ise de çalışma süresince göreceksiniz ki **kadın ile erkek hakları** arasında sadece kanuni olarak sadece birkaç noktada farklılık bulunmaktadır. Bunlar dışındaki hak ve yükümlülüklerde kadın ve erkek eşittir.

Bu farklılıklar, kadının soyadı kullanması, kadının yeniden evlenmek için bekleme süresinde karşımıza çıkmaktadır. Bu iki konu dışında Kanun'da kadın-erkek eşitliğini bozacak bir hüküm bulunmamaktadır.

Uygulamada ise, boşanma durumunda aynı kusuru işleyen erkek ile kadının farklı miktarlarda maddi ve manevi tazminata hak kazandığını görüyoruz. Yine nafaka konusunda da mahkemeler tek taraflı bir tutum içine girerek sadece kadın yönünden nafakaya karar vermektedirler. Bu yanlı tutum öyle bir noktaya ulaşmıştır ki örneğin asgari ücretin kadını yoksulluktan kurtarmadığı ve bu nedenle nafaka alabileceğine karar verilmekte iken; asgari ücretle çalışan erkeğin de nafaka verebilecek güçte olduğu ve bu nedenle yoksulluk nafakası ödemesi gerektiğine dair kararlar verilebilmektedir.

Nafaka konusunda, kadının ihtiyacı olması halinde, bakımını, yaşesini, barınmasını Devlet'in karşılaması gerektiğini, boşandığı eşe bu nedenle bir yükümlülük yüklenemeyeceğini yıllardır ifade etmekteyim. Bana göre Devlet, ilköğretim zorunluluğu getirdiği gibi, her bir vatandaşına, kendi geçimini sağlayabilecek meslek ve iş sağlamakla yükümlüdür. Bunu gerçekleştirmekte başarısız olduğu vatandaşlarının bakımını da üstlenmelidir; tabi bu sorumluluğun müteselsil olduğunu ve kadının bakımının **Devlet'e ve kadının üstsoyu ile alt soyuna** ait bir yükümlülük olarak düşündüğümü önemle bir kez daha belirtmek isterim.

Devletin, kanunlar ve uygulamalarla çatışmaları önlemesi beklenir. Nafaka konusunda mahkeme uygulamaları bu çatışmaları önlemek yerine, doğurmaktadır.

6284 konusunda ise, bu kanunun gerekli ve hatta zorunlu olduğunu düşünüyorum. Evlilik iki eşit insan arasında yapılması gereken bir sözleşmedir. Sözleşme taraflarından biri diğerine ekonomik, sosyal ya da diğer yollarla şiddet uyguladığında denge bozulur. Bir aile başkanının bunlar olmadığı takdirde kamu gücünün dengeyi derhal sağlaması

daha büyük problemlerin ortaya çıkmasını engeller; uyarılan taraf hatasını düzeltme yoluna giderse evlilik kurtulur, tam tersine uyarılan taraf hatasını görmezse aradaki sürtüşme daha da büyür ve neticesinde evlilik ortadan kalkar.

Bugünkü haliyle, aile mahkemeleri, eşlerden birini *-ki çok büyük oranda-* erkeği evinden, alıştığı ortamdan, yaşam alanından, 15 günden 6 aya kadar uzaklaştırmaktadır.

Bir insanın ceza tehdidi ile evinden uzaklaştırılması, onun hatasını anlamasını sağlamaz. Hatta, karşı tarafla en ufak bir iletişime geçtiğinde 3 gün hapis tehdidi ile karşı karşıya olması halinde de hataların konuşulması değil evliliğin sona ermesi yolundaki en büyük ilk adım atılmış olur.

Meslek hayatımda, birçok defa alınan uzaklaştırma kararlarının daha büyük sorunlara yol açtığını da uzaklaştırma kararlarından vazgeçildiğini de gördüm. Yapıcı tutumla her hatanın düzeltilebileceğini düşünüyorum. Ancak 6284'ün uygulanışı bu yapıcı tutumları değil eşlerin birbirine yönelik olumsuz düşüncelerinin pekişmesine yol açmaktadır.

Son sözüm de **velayet** konusunda olacak: Şu andaki uygulanışıyla iki haftada bir Cumartesi'den Pazar'a kadar olan görüş süreleri erkeğin babalık duygusunu tatmine kesinlikle yetmiyor. Çocukların anneye olduğu kadar babaya da ihtiyaçları vardır. İki haftada bir babayla görüşen çocuk, babanın otoritesini yeterince hissedebilir mi? Örfünü, ananesini, geleneklerini, göreneklerini babadan öğrenebilir mi? Elbette, boşanma halinde eskisi kadar görüşme imkanı bulunmadığını kabul etmek zorundayız. Ancak batılı ülkelerde dahi -örneğin Belçika, Fransa gibi ülkelerde- usul, normal koşullarda çocuğun 1 hafta babada 1 hafta annede kalması şeklindedir. Bunun bugün ülkemiz uygulamasından çok daha iyi sonuç vereceğinden hiç kimsenin şüphesinin olmayacağını tahmin ediyorum.

Dileğim, daha iyi bir toplum amacıyla hazırlanan kanunların da bu amaçla uygulanır olmasıdır.

Görüşlerinizi bana lütfen <https://twitter.com/avyasingirgin> adresinden ulaştırınız. Okuduğunuz için teşekkür ederim.

Saygılarımla,
Av.Yasin GİRGIN

Ankara, 2020, Mayıs

1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sından kaynaklanan haklar

---

Herkes kanun önünde eşittir

Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Kadın ve erkek eşit haklara sahiptir

Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür.

Devlet, dezavantajlı gruplar için tedbirler almak zorundadır

Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. Bunlar dışında hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Aile toplumun temelidir

Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır. Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle **ananın** ve çocukların

korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilâtı kurar.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'ndan kaynaklanan haklar

Erkek veya kadın onyediyi yaşını doldurmadıkça evlenemez.

Ancak, hâkim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple **onaltı yaşını** doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak buldukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir. **Ayrırt etme** gücüne sahip olmayanlar; **küçük**, yasal temsilcisinin izni olmadıkça; **kısıtlı**, yasal temsilcisinin izni olmadıkça; **akıl hastaları**, evlenmelerinde tıbbî sakınca bulunmadığı resmî sağlık kurulu raporuyla anlaşılmadıkça evlenemez.

Üstsoy ile altsoy arasında; kardeşler arasında; amca, dayı, hala ve teyze ile yeğenleri arasında; kayın hısımlığı meydana getirmiş olan evlilik sona ermiş olsa bile, eşlerden biri ile diğerinin üstsoyu veya altsoyu arasında; evlât edinen ile evlâtlığın veya bunlardan biri ile diğerinin altsoyu ve eşi arasında **evlenmek yasaktır**.

Yeniden evlenmek isteyen kadın için bekleme süresi vardır

Evlilik sona ermişse, **kadın**, evliliğin sona ermesinden başlayarak **üçyüz gün** geçmedikçe evlenemez. Kadının önceki evliliğinden gebe olmadığına anlaşılması veya evliliği sona eren eşlerin yeniden birbiriyle evlenmek istemeleri hâllerinde mahkeme bu süreyi kaldırır.

Hem kadının hem de erkeğin evlenmenin iptalini isteme hakkı vardır

Evlenme sırasında geçici bir sebeple ayırt etme gücünden yoksun olan; Evlenmeyi hiç istemediği veya evlendiği kişiyle evlenmeyi düşünmediği hâlde yanılarak bu evlenmeye razı olan; eşinde bulunmaması onunla birlikte yaşamayı kendisi için çekilmez bir duruma sokacak derecede önemli bir nitelikte yanılarak evlenen; eşinin namus ve onuru hakkında doğrudan doğruya onun tarafından veya onun bilgisi altında bir başkası tarafından aldatılarak evlenmeye razı olan; davacının veya altsoyunun sağlığı için ağır tehlike oluşturan bir hastalık kendisinden gizlenen; Kendisinin veya yakınlarından birinin hayatı, sağlığı veya namus ve onuruna yönelik pek yakın ve ağır bir tehlike ile korkutularak evlenmeye razı edilen eş evlenmenin iptalini dava edebilir.

İptal davası açma hakkı, iptal sebebinin öğrenildiği veya korkunun etkisinin ortadan kalktığı tarihten başlayarak **altı ay** ve herhâlde evlenmenin üzerinden **beş yıl** geçmekle düşer.

Batıl bir evlilik ancak hâkimin kararıyla sona erer. Mutlak butlan hâlinde bile evlenme, hâkimin kararına kadar geçerli bir evliliğin bütün sonuçlarını doğurur. Evlenmenin butlanına karar verilirse, evlenirken iyiniyetli bulunan eş bu evlenme ile kazanmış olduğu kişisel durumunu

korur. Eşler arasındaki mal rejiminin tasfiyesi, tazminat, nafaka ve soyadı hakkında boşanmaya ilişkin hükümler uygulanır.

Evlilikte kadının hakları

Evlenmeyle eşler arasında evlilik birliği kurulmuş olur. Eşlerden her biri, ortak yaşamın devamı süresince ailenin sürekli ihtiyaçları için evlilik birliğini temsil eder. Birliği temsil yetkisinin kullanıldığı hâllerde, eşler üçüncü kişilere karşı müteselsilen sorumlu olurlar.

Eşlerden biri birliği temsil yetkisini aşar veya bu yetkiyi kullanmada yetersiz kalırsa hâkim, diğer eşin istemi üzerine temsil yetkisini kaldırabilir veya sınırlayabilir.

Eşler, bu birliğin mutluluğunu elbirliğiyle sağlamak ve çocukların bakımına, eğitim ve gözetimine beraberce özen göstermekle yükümlüdürler.

Eşler birlikte yaşamak, birbirine sadık kalmak ve yardımcı olmak zorundadırlar.

Eşler oturacakları konutu birlikte seçerler.

Birliği eşler beraberce yönetirler.

Eşler birliğin giderlerine güçleri oranında emek ve malvarlıkları ile katılırlar.

Eşlerden her biri, meslek veya iş seçiminde diğerinin iznini almak zorunda değildir. Ancak, meslek ve iş seçiminde ve bunların yürütülmesinde evlilik birliğinin huzur ve yararı göz önünde tutulur.

Eşlerden biri, diğer eşin açık rızası bulunmadıkça, aile konutu ile ilgili kira sözleşmesini feshedemez, aile konutunu devredemez veya **aile konutu** üzerindeki hakları sınırlayamaz. Aile konutu olarak özgülünen taşınmaz malın maliki olmayan eş, tapu kütüğüne konutla ilgili gerekli şerhin verilmesini tapu müdürlüğünden isteyebilir.

Aile konutu eşlerden biri tarafından kira ile sağlanmışsa, sözleşmenin tarafı olmayan eş, kiralayana yapacağı bildirimle sözleşmenin tarafı hâline gelir ve bildirimde bulunan eş diğeri ile müteselsilen sorumlu olur.

Evlilik birliğinden doğan yükümlülüklerin yerine getirilmemesi veya evlilik birliğine ilişkin önemli bir konuda uyuşmazlığa düşülmesi hâlinde, eşler ayrı ayrı veya birlikte hâkimin müdahalesini isteyebilirler.

Hâkim, eşleri yükümlülükleri konusunda uyarır; onları uzlaştırmaya çalışır ve eşlerin ortak rızası ile uzman kişilerin yardımını isteyebilir.

Hâkim, gerektiği takdirde eşlerden birinin istemi üzerine kanunda öngörülen önlemleri alır.

Eşler birlikte yaşarken eşlerden birinin istemi üzerine hâkim, ailenin geçimi için her birinin yapacağı parasal katkıyı belirler.

Eşin ev işlerini görmesi, çocuklara bakması, diğer eşin işinde karşılıksız çalışması, katkı miktarının belirlenmesinde dikkate alınır.

Bu katkılar, geçmiş bir yıl ve gelecek yıllar için istenebilir.

Eşlerden biri, ortak hayat sebebiyle kişiliği, ekonomik güvenliği veya ailenin huzuru ciddî biçimde tehlikeye düştüğü sürece ayrı yaşama hakkına sahiptir.

Boşanma Davası Açma Hakkı

Eşlerden biri **zina** ederse, diğer eş boşanma davası açabilir.

Eşlerden her biri diğeri tarafından hayatına kastedilmesi veya kendisine pek kötü davranılması ya da ağır derecede onur kırıcı bir davranışta bulunulması sebebiyle boşanma davası açabilir.

Eşlerden biri küçük düşürücü bir suç işler veya haysiyetsiz bir hayat sürer ve bu sebeplerden ötürü onunla birlikte yaşaması diğer eşten beklenemezse, bu eş her zaman boşanma davası açabilir.

Eşlerden biri, evlilik birliğinden doğan yükümlülüklerini yerine getirmemek maksadıyla diğeri terk ettiği veya haklı bir sebep olmadan ortak konuta dönmediği takdirde ayrılık, en az altı ay sürmüş ve bu durum devam etmekte ve istem üzerine hâkim veya noter tarafından yapılan ihtar sonuçsuz kalmış ise; terk edilen eş, boşanma davası açabilir.

Eşlerden biri akıl hastası olup da bu yüzden ortak hayat diğer eş için çekilmez hâle gelirse, hastalığın geçmesine olanak bulunmadığı resmî sağlık kurulu raporuyla tespit edilmek koşuluyla bu eş boşanma davası açabilir.

Evlilik birliği, ortak hayatı sürdürmeleri kendilerinden beklenmeyecek derecede temelinden sarsılmış olursa, eşlerden her biri boşanma davası açabilir.

Boşanma sebeplerinden herhangi biriyle açılmış bulunan davanın reddine karar verilmesi ve bu kararın kesinleştiği tarihten başlayarak üç yıl geçmesi hâlinde, her ne sebeple olursa olsun ortak hayat yeniden kurulamamışsa evlilik birliği temelden sarsılmış sayılır ve eşlerden birinin istemi üzerine boşanmaya karar verilir.

Boşanma davası açmaya hakkı olan eş, dilerse boşanma, dilerse ayrılık isteyebilir.

Boşanma Davası Süresince Nafaka ve Alınacak Diğer Tedbirler

Boşanma veya ayrılık davası açılınca hâkim, davanın devamı süresince gerekli olan, özellikle eşlerin barınmasına, geçimine, eşlerin mallarının yönetimine ve çocukların bakım ve korunmasına ilişkin geçici önlemleri re'sen alır.

Boşanma Durumunda Kadının Soyadı

Kadın, evlenmekle kocasının soyadını alır; ancak evlendirme memuruna veya daha sonra nüfus idaresine yapacağı yazılı başvuruyla kocasının soyadı önünde önceki soyadını da kullanabilir. Daha önce iki soyadı kullanan kadın, bu haktan sadece bir soyadı için yararlanabilir.

Boşanma hâlinde kadın, evlenme ile kazandığı kişisel durumunu korur; ancak, evlenmeden önceki soyadını yeniden alır. Eğer kadın evlenmeden önce dul idiyse hâkimden bekârlık soyadını taşımasına izin verilmesini isteyebilir.

Kadının, boşandığı kocasının soyadını kullanmakta menfaati bulunduğu ve bunun kocaya bir zarar vermeyeceği ispatlanırsa, istemi üzerine hâkim, kocasının soyadını taşımasına izin verir.

Koca, koşulların değişmesi hâlinde bu iznin kaldırılmasını isteyebilir.

Boşanmaya Neden Olan Olaylar Sebebiyle Tazminat İsteme Hakkı

Mevcut veya beklenen menfaatleri boşanma yüzünden zedelenen kusursuz veya daha az kusurlu taraf, kusurlu taraftan uygun bir **maddî tazminat** isteyebilir.

Boşanmaya sebep olan olaylar yüzünden kişilik hakkı saldırıya uğrayan taraf, kusurlu olan diğer taraftan **manevî tazminat** olarak uygun miktarda bir para ödenmesini isteyebilir.

Nafaka Meselesi

Yukarıda belirttiğim gibi, boşanma davası sırasında eşlerin barınma ve yaşesi konusunda hakim re'sen karar alır. Bu noktada, dava devam ederken takdir edilen nafakaya tedbir nafakası adı verilir.

Boşanma davasında verilen karardan sonraki hayat süresi için ise boşanma yüzünden **yoksulluğa düşecek taraf**, kusuru daha ağır olmamak koşuluyla geçimi için diğer taraftan malî gücü oranında süresiz olarak nafaka isteyebilir.

Nafaka yükümlüsünün kusuru aranmaz.

Görüldüğü üzere Kanun, yoksulluk nafakası konusunda kadın ya da erkek ayrımı yapmamıştır. Ancak uygulamada erkeğin nafaka aldığına rastlanmamaktadır.

Asgari ücretle çalışan kadının nafaka alabileceğine dair Yargıtay kararları bulunmaktadır. Buna karşın, asgari ücretli hatta çalışmayan erkeğin nafaka ödeyeceğine dair Yargıtay kararları da bulunmaktadır.

Genel olarak, askerlik yükümünü yerine getiren ya da işlediği bir suç nedeniyle cezaevinde bulunan ve geliri olmayan erkek nafaka ödemekle yükümlü tutulmamaktadır.

Evliliğin boşanma sebebiyle sona ermesinden doğan maddi ve manevi tazminat ile nafaka konusundaki dava hakları, boşanma hükmünün kesinleşmesinin üzerinden **bir yıl** geçmekle **zamanaşımına** uğrar.

Boşanma Halinde Mirasçılık

Boşanan eşler, bu sıfatla birbirlerinin yasal mirasçısı olamazlar ve boşanmadan önce yapılmış olan ölüme bağlı tasarruflarla kendilerine sağlanan hakları, aksi tasarruftan anlaşılmadıkça, kaybederler.

Boşanma davası devam ederken, ölen eşin mirasçılarında birisinin davaya devam etmesi ve diğer eşin kusurunun ispatlanması hâlinde de yukarıdaki cümle uygulanır.

Kadının çocuklar üzerindeki hakları

Ergin olmayan çocuk, ana ve babasının velâyeti altındadır. Evlilik devam ettiği sürece ana ve baba velâyeti birlikte kullanırlar. Ortak hayata son verilmiş veya ayrılık hâli gerçekleşmişse hâkim, velâyeti eşlerden birine verebilir. Velâyet, ana ve babadan birinin ölümü hâlinde sağ kalana, boşanmada ise çocuk kendisine bırakılan tarafa aittir. Ana ve baba evli değilse velâyet anaya aittir. Ana küçük, kısıtlı veya ölmüş ya da velâyet kendisinden alınmışsa hâkim, çocuğun menfaatine göre, vasi atar veya velâyeti babaya verir.

Çocuğun bakımı, eğitimi ve korunması için gerekli giderler ana ve baba tarafından karşılanır. Ana ve babanın bakım borcu, çocuğun ergin olmasına kadar devam eder. Çocuk ergin olduğu halde eğitimi devam ediyorsa, ana ve baba durum ve koşullara göre kendilerinden beklenebilecek ölçüde olmak üzere, eğitimi sona erinceye kadar çocuğa bakmakla yükümlüdürler.

Eşler, ergin olmayan üvey çocuklarına da özen ve ilgi göstermekle yükümlüdürler.

Ana ve baba, çocuğun bakım ve eğitimi konusunda onun menfaatini göz önünde tutarak gerekli kararları alır ve uygularlar. Ana ve baba, çocuğu olanaklarına göre eğitirler ve onun bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlâkî ve toplumsal gelişimini sağlar ve korurlar. Çocuğun dinî eğitimini belirleme hakkı ana ve babaya aittir. Ergin, dinini seçmekte özgürdür.

Çocuk, ana ve babasının sözünü dinlemekle yükümlüdür; çocuk, ana ve babasının rızası dışında evi terkedemez ve yasal sebep olmaksızın onlardan alınamaz.

Çocuğun adını ana ve babası koyar.

Küçüğe fiilen bakan ana veya baba, diğerine karşı çocuk adına **nafaka** davası açabilir; nafaka miktarı, çocuğun ihtiyaçları ile ana ve babanın hayat koşulları ve ödeme güçleri dikkate alınarak belirlenir.

Çocuk ile ana arasında soybağı doğumla kurulur.

Çocuk ile baba arasında soybağı, ana ile evlilik, tanıma veya hâkim hükmüyle kurulur. Evlilik devam ederken veya evliliğin sona ermesinden başlayarak üçyüz gün içinde doğan çocuğun babası kocadır. Bu süre

geçtikten sonra doğan çocuğun kocaya bağlanması, ananın evlilik sırasında gebe kaldığının ispatıyla mümkündür.

Soybağı ayrıca evlât edinme yoluyla da kurulur. Eşler, ancak birlikte evlât edinebilirler; evli olmayanlar birlikte evlât edinemezler.

Eşlerin en az beş yıldan beri evli olmaları veya otuz yaşını doldurmuş bulunmaları gerekir.

Eşlerden biri, **en az iki yıldan beri evli olmaları** veya kendisinin **otuz** yaşını doldurmuş bulunması koşuluyla diğerinin çocuğunu evlât edinebilir.

Evlât edinilenin, evlât edinenden en az **onsekiz yaş** küçük olması şarttır. Evlât edinme, küçüğün ana ve babasının rızasını gerektirir.

Evlilik dışında doğan çocuk, ana ve babasının birbiriyle evlenmesi hâlinde kendiliğinden evlilik içinde doğan çocuklara ilişkin hükümlere tâbi olur.

Mahkeme boşanma veya ayrılığa karar verirken, olanak bulundukça ana ve babayı dinledikten ve çocuk vesayet altında ise vasinin ve vesayet makamının düşüncesini aldıktan sonra, ana ve babanın haklarını ve çocuk ile olan kişisel ilişkilerini düzenler.

Ana ve babadan her biri, velâyeti altında bulunmayan veya kendisine bırakılmayan çocuk ile uygun kişisel ilişki kurulmasını isteme hakkına sahiptir.

Ana ve babadan her biri, diğerinin çocuk ile kişisel ilişkisini zedelemekten, çocuğun eğitilmesi ve yetiştirilmesini engellemekten kaçınmakla yükümlüdür.

Kişisel ilişki sebebiyle çocuğun huzuru tehlikeye girer veya ana ve baba bu haklarını yükümlülüklerine aykırı olarak kullanırlar veya çocuk ile ciddî olarak ilgilenmezler ya da diğer önemli sebepler varsa, kişisel ilişki kurma hakkı reddedilebilir veya kendilerinden alınabilir.

Velâyetin kullanılması kendisine verilmeyen eşin çocuk ile kişisel ilişkisinin düzenlenmesinde, çocuğun özellikle sağlık, eğitim ve ahlâk bakımından yararları esas tutulur. Bu eş, çocuğun bakım ve eğitim giderlerine gücü oranında katılmak zorundadır.

Ana veya babanın başkasıyla evlenmesi, başka bir yere gitmesi veya ölmesi gibi yeni olguların zorunlu kılması hâlinde hâkim, re'sen veya ana ve babadan birinin istemi üzerine gerekli önlemleri alır.

Evlilik Birliği İçinde Edinilen Mallarda Kadının Hakları

Eşler, mal rejimi sözleşmesiyle kanunda belirlenen diğer rejimlerden birini kabul edebilirler. Böyle bir anlaşma yoksa **edinilmiş mallara katılma rejiminin** uygulanması asıldır.

Mal rejimi sözleşmesi, evlenmeden önce veya sonra yapılabilir. Taraflar, istedikleri mal rejimini ancak kanunda yazılı sınırlar içinde seçebilir, kaldırabilir veya değiştirebilirler.

Eşlerden her biri, diğerinden her zaman mallarının envanterinin resmî senetle yapılmasını isteyebilir.

Mal rejimi, eşler arasındaki borçların muaccel olmasını önlemez. Bununla beraber bir borcun yerine getirilmesi, borçlu eşi evlilik birliğini tehlikeye düşürecek derecede önemli güçlüklerle sokacaksa, bu eş

ödeme için süre isteyebilir. Durum ve koşullar gerektiriyorsa, hâkim istemde bulunan eşi güvence göstermekle yükümlü tutar.

Eşin, çalışmasının karşılığı olan edimler; sosyal güvenlik veya sosyal yardım kurum ve kuruluşlarının veya personele yardım amacı ile kurulan sandık ve benzerlerinin yaptığı ödemeler; çalışma gücünün kaybı nedeniyle ödenen tazminatlar; kişisel mallarının gelirleri ile edinilmiş malların yerine geçen değerler edinilmiş mal olarak kabul edilir ve değerleri üzerinden **yarı yarıya** paylaşımına tabidir.

Eşlerden birinin yalnız kişisel kullanımına yarayan eşya; mal rejiminin başlangıcında eşlerden birine ait bulunan veya bir eşin sonradan miras yoluyla ya da herhangi bir şekilde karşılıksız kazanma yoluyla elde ettiği malvarlığı değerleri; manevî tazminat alacakları ile kişisel mallar yerine geçen değerler kişisel mallar olarak kabul edilir ve **paylaşımına tabi değildir**.

Eşler, mal rejimi sözleşmesiyle, bir mesleğin icrası veya işletmenin faaliyeti sebebiyle doğan edinilmiş mallara dahil olması gereken malvarlığı değerlerinin kişisel mal sayılacağını kabul edebilirler.

Eşler, mal rejimi sözleşmesiyle kişisel malların gelirlerinin edinilmiş mallara dahil olmayacağını da kararlaştırabilirler.

Eşlerden hangisine ait olduğu ispat edilemeyen mallar onların paylı mülkiyetinde sayılır.

Bir eşin bütün malları, aksi ispat edilinceye kadar edinilmiş mal kabul edilir.

Her eş, yasal sınırlar içerisinde kişisel malları ile edinilmiş mallarını yönetme, bunlardan yararlanma ve bunlar üzerinde tasarrufta bulunma hakkına sahiptir.

Aksine anlaşma olmadıkça, eşlerden biri diğerinin rızası olmadan paylı mülkiyet konusu maldaki payı üzerinde tasarrufta bulunamaz.

Eşlerden her biri kendi borçlarından bütün malvarlığıyla sorumludur.

Mal rejimi, eşlerden birinin **ölümü** veya **başka bir mal rejiminin kabulüyle**; mahkemece evliliğin **iptal** veya **boşanma** sebebiyle sona erdirilmesine veya mal ayrılığın geçilmesine karar verilmesi hâllerinde, mal rejimi dava tarihinden geçerli olmak üzere sona erer.

Eşlerden biri diğerine ait bir malın edinilmesine, iyileştirilmesine veya korunmasına hiç ya da uygun bir karşılık almaksızın katkıda bulunmuşsa, tasfiye sırasında bu maldaki ortaya çıkan değer artışı için katkısı oranında alacak hakkına sahip olur ve bu alacak o malın tasfiye sırasındaki değerine göre hesaplanır; bir değer kaybı söz konusu olduğunda katkının başlangıçtaki değeri esas alınır.

AİLENİN KORUNMASI VE KADINA KARŞI ŞİDDETİN ÖNLENMESİNE DAİR KANUNDA KADIN HAKLARI (6284 SAYILI YASA)

Hangi Davranışlar Şiddet Olarak Kabul Edilmelidir?

Öncelikle ve önemle belirtmek gerekir ki, şiddet sadece “dayak” değildir. Şiddet, eşin yaşam hakkının, güvenliğinin, onurunun, özgürlüğünün ve bedensel bütünlüğünün ihlal edilmesidir.

Vücut bütünlüğüne zarar veren dövme, yaralama gibi davranışlar fiziksel şiddet; hakaret, küfür, hor görmek, aşağılamak gibi davranışlar duygusal şiddet; eşin kazancının elinden alınması, evin ihtiyaçları için para vermemek, aç bırakmak gibi davranışlar ekonomik şiddet olarak tanımlanmaktadır.

Aile İçi Şiddet Nedir?

Şiddet mağduru ve şiddet uygulayanla aynı haneyi paylaşmasa da aile veya hanede ya da aile mensubu sayılan diğer kişiler arasında meydana gelen her türlü fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik şiddet aile içi şiddet (ev içi şiddet) olarak tanımlanmaktadır.

Aile içi şiddetin önlenmesi için özel bir kanun çıkarılmıştır.

Kanun kapsamındaki tedbirlerden birlikte yaşayan eş ve çocuklar yararlanabileceği gibi eski eş, imam nikâhlı eş, yakın akrabalar ve evli olmalarına rağmen kendi istekleriyle veya mahkeme kararı ile ayrı evlerde yaşayan eşler de faydalanabilir.

6284 Sayılı Yasanın koruma tedbirlerinden kadın-erkek eşit ölçüde faydalanabilir.

6284 Sayılı Yasadan Nasıl Yararlanılır?

- Doğrudan semt karakoluna, Cumhuriyet Savcılığı'na ya da Aile Mahkemesi'ne korumadan yararlanmak için başvurulabilir. Karakol ve Cumhuriyet Savcılığı, başvurunuzu ilgili Aile mahkemesine kendiliğinden gönderir. Bu başvurular ücretsizdir.
- Fiziksel şiddetin bulunması halinde, vakit geçirilmeden Adli Tabipliğe sevk istenmeli ve fiziksel şiddetin izleri kayda geçirilmelidir.
- Şiddete ilişkin diğer kanıtları emin bir yerde muhafaza edin.
- Size destek olabilecek yakınlarınızı durumdan hemen haberdar edin

Boşanma Davası Açmadan Tedbir Talep Edilebilir Mi?

Şiddet mağduru ile şiddet uygulayıcısının evli olması durumunda bilinenin aksine boşanma davası açmadan sadece tedbir talebi ile Aile Mahkemesi'ne başvuru mümkündür. Aile Mahkemesi Hâkimi, başvuranın şiddet mağduru olduğuna kanaat getirmesi halinde istem olmaksızın kendiliğinden boşanma sürecini başlatma yetkisine sahip değildir.

Şiddet mağduru tarafından boşanma süreci başlatılmasına karar verilmesi halinde boşanma davası dilekçesi ile birlikte 6284 Sayılı Kanun gereği tedbir talebinde de bulunulabilir.

Mülki Amir Hangi Tedbirleri Verebilir?

Mülki amir, aşağıdaki tedbirlere karar verebilir:

- Kendisine ve gerekiyorsa beraberindeki çocuklara, bulunduğu yerde veya başka bir yerde uygun barınma yeri sağlanması.
- Diğer kanunlar kapsamında yapılacak yardımlar saklı kalmak üzere, geçici maddi yardım yapılması.

- Psikolojik, meslekî, hukukî ve sosyal bakımdan rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmesi
- Hayatî tehlikesinin bulunması hâlinde, ilgilinin talebi üzerine veya resen geçici koruma altına alınması.
- Gerekli olması hâlinde, korunan kişinin çocukları varsa çalışma yaşamına katılımını desteklemek üzere dört ay, kişinin çalışması hâlinde ise iki aylık süre ile sınırlı olmak kaydıyla, on altı yaşından büyükler için her yıl belirlenen aylık net asgari ücret tutarının yarısını geçmemek ve belgelendirilmek kaydıyla Bakanlık bütçesinin ilgili tertibinden karşılanmak suretiyle kreş imkânının sağlanması.

Mahkeme Hangi Tedbirleri Alabilir?

Dilekçenizin Aile Mahkemesine ulaşması ile Aile Mahkemesi hakimi aşağıdaki tedbir kararlarını almaya yetkilidir:

- Şiddet mağduruna yönelik olarak şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmaması.

- Müşterek konuttan veya bulunduğu yerden derhâl uzaklaştırılması ve müşterek konutun korunan kişiye tahsis edilmesi.
- Korunan kişilere, bu kişilerin buldukları konuta, okula ve işyerine yaklaşmaması.
- Çocuklarla ilgili daha önce verilmiş bir kişisel ilişki kurma kararı varsa, kişisel ilişkinin refakatçi eşliğinde yapılması, kişisel ilişkinin sınırlanması ya da tümüyle kaldırılması.
- Gerekli görülmesi hâlinde korunan kişinin, şiddete uğramamış olsa bile yakınlarına, tanıklarına ve kişisel ilişki kurulmasına ilişkin hâller saklı kalmak üzere çocuklarına yaklaşmaması.
- Korunan kişinin şahsi eşyalarına ve ev eşyalarına zarar vermemesi.
- Korunan kişiyi iletişim araçlarıyla veya sair surette rahatsız etmemesi.
- Bulundurulması veya taşınmasına kanunen izin verilen silahları kolluğa teslim etmesi.
- Silah taşınması zorunlu olan bir kamu görevi ifa etse bile bu görevi nedeniyle zimmetinde bulunan silahı kurumuna teslim etmesi.
- Korunan kişilerin buldukları yerlerde alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaması ya da bu maddelerin etkisinde iken korunan kişilere ve bunların buldukları yerlere yaklaşmaması, bağımlılığının olması hâlinde, hastaneye yatmak dâhil, muayene ve tedavisinin sağlanması.

- Bir sağlık kuruluşuna muayene veya tedavi için başvurusu ve tedavisinin sağlanması

Tedbir Süresi Ne Kadardır?

Tedbir kararı ilk defasında en çok altı ay için verilebilir. Ancak şiddet veya şiddet uygulanma tehlikesinin devam edeceğinin anlaşıldığı hâllerde, resen, korunan kişinin ya da Bakanlık veya kolluk görevlilerinin talebi üzerine tedbirlerin süresinin veya şeklinin değiştirilmesine, bu tedbirlerin kaldırılmasına veya aynen devam etmesine karar verilebilir.

Koruma Tedbirinin Verilmesi İçin Belge Gerekir mi?

Koruyucu tedbir kararı verilebilmesi için, şiddetin uygulandığı hususunda delil veya belge aranmaz. Önleyici tedbir kararı, geciktirilmeksizin verilir. Bu kararın verilmesi, bu Kanunun amacını gerçekleştirmeyi tehlikeye sokabilecek şekilde geciktirilemez.

Tedbir Kararı Nasıl Uygulanır?

Korunan kişiye ve şiddet uygulayana tedbir kararları, Bakanlığın ilgili il ve ilçe müdürlükleri ile verilen kararın niteliğine göre Cumhuriyet başsavcılığına veya kolluğa en seri vasıtalarla tefhim veya tebliğ edilir.

Tedbir talebinin reddine ilişkin karar ise sadece korunan kişiye tebliğ edilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde ilgili kolluk birimi tarafından verilen tedbir kararı şiddet uygulayana bir tutanakla derhâl tebliğ edilir.

Korunan kişinin geçici koruma altına alınmasına ilişkin koruyucu tedbir kararı ile şiddet uygulayan hakkında verilen önleyici tedbir kararlarının yerine getirilmesinden, hakkında koruyucu veya önleyici tedbir kararı verilen kişilerin yerleşim yeri veya bulunduğu ya da tedbirin uygulanacağı yer kolluk birimi görevli ve yetkilidir.

Tedbir kararının tefhim ve tebliğ işlemlerinde, tedbir kararına aykırılık hâlinde şiddet uygulayan hakkında zorlama hapsinin uygulanacağı ihtar yapılır.

Bu Kanun hükümlerine göre hakkında tedbir kararı verilen şiddet uygulayan, bu kararın gereklerine aykırı hareket etmesi hâlinde, fiili bir suç oluştursa bile ihlal edilen tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre hâkim kararıyla üç günden on güne kadar zorlama hapsine tabi tutulur.

Tedbir kararının gereklerine aykırılığın her tekrarında, ihlal edilen tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre zorlama hapsinin süresi onbeş günden otuz güne kadardır. Ancak zorlama hapsinin toplam süresi altı ayı geçemez.

Koruma Tedbirine İtiraz Edilebilir mi?

Bu Kanun hükümlerine göre verilen kararlara karşı tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde ilgililer tarafından aile mahkemesine itiraz edilebilir.

İtiraz mercii kararını bir hafta içinde verir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

Korunana Maddi Yardım Yapılır mı?

Bu Kanun hükümlerine göre geçici maddi yardım yapılmasına karar verilmesi hâlinde, onaltı yaşından büyükler için her yıl belirlenen aylık net asgari ücret tutarının otuzda birine kadar günlük ödeme yapılır. Korunan kişinin birden fazla olması hâlinde, ilave her bir kişi için bu tutarın yüzde yirmisi oranında ayrıca ödeme yapılır. Ancak, ödenecek tutar hiçbir şekilde belirlenen günlük ödeme tutarının bir buçuk katını geçemez. Korunan kişilere barınma yeri sağlanması hâlinde bu fıkra da belirlenen tutarlar yüzde elli oranında azaltılarak uygulanır.

Bu Kanun hükümlerine göre nafakaya karar verilmesi hâlinde, kararın bir örneği, resen nafaka alacaklısının veya borçlusunun yerleşim yeri icra müdürlüğüne gönderilir.

Nafaka ödemekle yükümlü kılınan kişinin Sosyal Güvenlik Kurumu ile bağlantısı olması durumunda, korunan kişinin başvurusu aranmaksızın nafaka, ilgilinin aylık, maaş ya da ücretinden icra müdürlüğü tarafından tahsil edilir. İcra müdürlüklerinin nafakanın tahsili işlemlerine ilişkin posta giderleri Cumhuriyet başsavcılığının suçüstü ödeneğinden karşılanır.

AVUKAT YASİN GİRĞİN

2020

www.yasingirgin.av.tr